

YSQUARE

PRODUCTIE SDW-2

Aanwezig namens ACSG

- ██████████ voorzitter
- ██████████ vice-voorzitter
- ██████████ adviseur landbouwschade secretariaat ACSG
- ██████████ MSc., secretaris

Aanwezig namens Droogteschade Nederland B.V.

- De heer mr. ██████████
- Mevrouw mr. ██████████

Verslag

Na een korte persoonlijke introductie van de aanwezigen, licht de heer ██████████ de achtergrond van het initiatief van Droogteschade Nederland (DNL) kort toe. Aan het eind van 2017 is Redbreast benaderd door een groep landbouwbedrijven in Friesland, samen met de lokale afdeling ABO-Oost Stellingwerf. Redbreast heeft zich nadien in de droogteschadeproblematiek verdiept en heeft in 2018 onderzoek laten uitvoeren naar de jaarlijkse schade door grondwateronttrekking door de waterwinbedrijven in Nederland. Dat onderzoek is gedaan met het Landelijk Hydrologisch Instrument (LHM) en is uitgevoerd door Advies in Water en Bakelse Stroom. De discrepantie tussen de berekende landelijke jaarlijkse schade en de vergoedingen die op dit moment worden uitgekeerd was groot. Redbreast heeft er op basis van dat onderzoek voor gekozen een aparte onderneming (DNL) op te richten om de droogteschadeproblematiek verder te onderzoeken en om te onderzoeken of er binnen de landbouw behoefte bestond aan ondersteuning bij het verhalen van droogteschade bij de schadeveroorzakers.

DNL vertegenwoordigt inmiddels meer dan 1.000 landbouwbedrijven en de aanmeldingen komen nog steeds binnen.

De heer ██████████ wenst te benadrukken dat de ACSG onafhankelijk is en onafhankelijk te werk gaat. Voor haar budget is de ACSG weliswaar afhankelijk van de provincies, maar ter zake van haar inhoudelijke werkwijze is de ACSG onafhankelijk en wordt zij niet door de provincie aangestuurd. De heer ██████████ meende dat in een recente nieuwsbrief van DNL werd getwijfeld aan die onafhankelijkheid. De heer ██████████ merkt in reactie daarop op dat die twijfel voortkomt uit de schriftelijke reactie van het IPO op het verzoek van DNL om met de ACSG in gesprek te treden over de droogteschadevordering van de inmiddels ruim 1000 deelnemers van DNL, waarin het IPO opmerkt dat een dergelijk gesprek niet mogelijk is in het licht van de onafhankelijkheid van de ACSG. DNL was dan ook blij om te horen dat de ACSG daarin uiteindelijk haar eigen afweging heeft gemaakt en dat dit gesprek nu alsnog plaatsvindt.

De heer ██████████ vraagt wat precies het probleem is waarover DNL met de ACSG in gesprek wil.

De heer ██████████ licht dat graag toe en stelt daarbij voorop dat het verzoek dat hij in dit gesprek aan de ACSG zal voorleggen mede wordt gedaan vanuit LTO-Nederland. Het is dus een gezamenlijk verzoek. Hij stelt voorop dat het een goede zaak is dat er een instituut als de ACSG bestaat dat kosteloos voor landbouwers onderzoek uitvoert naar het causaal verband tussen droogteschade en grondwateronttrekking. De heer ██████████ geeft aan een aantal onderzoeken van de ACSG te hebben beoordeeld en zich zorgen te maken over de wijze waarop het proces van die onderzoeken nu is ingericht. Op het moment dat DNL zou besluiten namens haar deelnemers een verzoek tot onderzoek bij de ACSG in te dienen zou zij eerst meer zekerheid willen hebben over de wijze waarop de ACSG een dergelijk verzoek zal behandelen en de wijze waarop DNL in een vroeg stadium kan meedenken over de gehanteerde onderzoeksmethode en vanuit een eigen inhoudelijke deskundigheid de gekozen uitgangspunten bij het onderzoek kan controleren.

De heer ██████████ merkt in reactie daarop op, dat een dergelijke betrokkenheid onmogelijk is vanwege de onafhankelijkheid van de ACSG. De heer ██████████ licht toe dat de heer ██████████ zijn vraag mogelijk dan

Met opmerkingen ██████████: Klopt LTO-Nederland, of moet het LTO Noord zijn?

niet goed begrijpt. Het is geenszins de bedoeling de ACSG voor te schrijven hoe zij bij een gebiedsproces te werk moet gaan. Het gaat erom van te voren afspraken te kunnen maken over het te volgen proces en de te gebruiken methoden. Daarbij zouden de drinkwaterwinbedrijven evengoed betrokken moeten worden. De heer ██████ geeft aan dat hij de ACSG ziet als een onafhankelijke derde die een bij een onderzoekstraject input krijgt van alle betrokken partijen en uiteindelijk een eigen afweging maakt in het advies.

De heer ██████ heeft voorgesteld om met één landelijke werkgroep te werken. De heer ██████ geeft aan dat dit niet mogelijk is.

Mevrouw ██████ merkt in aanvulling daarop op dat DNL heeft gezien dat er op dit moment in lopende onderzoeken werkgroepen betrokken zijn waarin de waterwinbedrijven met eigen hydrologen zijn vertegenwoordigd, maar de landbouw niet. Mevrouw ██████ merkt op dat het de landbouw vrijstaat een eigen adviseur mee te nemen. Mevrouw ██████ en de heer ██████ geven aan dat dat nu precies is wat DNL is en doet: DNL is die eigen adviseur en wil in bestaande en komende werkgroepen mee kunnen denken over het uit te voeren onderzoek.

Mevrouw ██████ geeft aan dat er in de werkgroep eigenlijk niet wordt meegedacht over de werkwijze maar dat er vooral aan verwachtingsmanagement wordt gedaan en er vanuit het secretariaat van de ACSG soms om aanvullende informatie wordt gevraagd. Voor de duidelijkheid: medewerkers van het secretariaat nemen deel aan de werkgroep, niet de leden van de ACSG. In de zienswijze kunnen vervolgens de bedenkingen vanuit de landbouw tegen het advies worden ingebracht.

De heer ██████ en mevrouw ██████ geven aan dat dat niet efficiënt is en ook niet is hoe het in andere (juridische) advies of geschilbeslechtingstrajecten gaat. Als een rechter een derde deskundige benoemt, is het ook gebruikelijk dat alle betrokken partijen vooraf input kunnen leveren op bijvoorbeeld de onderzoeksvraag of de te benoemen deskundige. Hetzelfde geldt voor arbitrage of bindend advies. Door in een vroeg stadium ruimte te maken voor de input van de betrokken partijen voorkom je dat er pas aan het eind van een adviestraject – als al het werk al is gedaan – mogelijk valide gezichtspunten van partijen nog moeten worden meegenomen. Daarbij blijft het naar het idee van DNL van essentieel belang dat de landbouw een eigen inhoudelijke hydrologische en juridische vertegenwoordiging in die werkgroep heeft. Het vergroot ook het draagvlak voor het uiteindelijke advies.

De heer ██████ merkt op, dat in het kader van de Waterwet de provincie de ACSG verzoekt een onderzoek te doen naar een mogelijk causaal verband tussen de op basis van de Waterwet vergunde grondwateronttrekking en de geclaimde schade.

De heer ██████ merkt op dat hij het ook van groot belang vindt dat er samen met een werkgroep van te voren een tijdspad wordt gemaakt voor een door de ACSG uit te voeren onderzoek. Mevrouw ██████ geeft aan dat er nu ook altijd een projectplanning wordt gemaakt. Maar sommige onderzoeken nemen nu eenmaal veel tijd in beslag. Bijvoorbeeld omdat kartering van de bodem nodig is. Mevrouw ██████ merkt op dat in een vorig gesprek met de secretaris en hydroloog van de ACSG aan de orde kwam dat het verzoek om kartering vaak vanuit de landbouw komt. Als er van te voren overeenstemming is over de te hanteren onderzoeksmethode, bijvoorbeeld door toepassing van een grondwatermodel en afspraken over de risicoverdeling van bepaalde daarbij behorende onzekerheden, is het dan altijd nodig om te karteren (hetgeen zo tijdrovend is), vraagt mevrouw ██████ zich af. Dat zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld, aldus mevrouw ██████. Bovendien is het voor de ACSG lastig om voor de ene groep (deelnemers DNL) het onderzoek zonder kartering uit te voeren (en dus sneller) en voor andere deelnemers rondom een winning, wel te karteren. Kartering maakt het onderzoek namelijk wel zorgvuldiger, volgens mevrouw ██████. De heer ██████ geeft aan dat er juist over dit soort dingen verder moet worden gesproken. Als er straks voor 100 winningen moet worden onderzoek moet worden gedaan naar het causaal verband tussen de op basis van de Waterwet vergunde grondwateronttrekking en schade en de enige volgens de ACSG zorgvuldige methode ertoe leidt dat die onderzoeken 50 jaar in beslag gaan nemen, dan is niemand daar toch mee geholpen? Het blijft voor DNL een gegeven dat er veel te weinig schade wordt vergoed en dat daar iets aan moet worden gedaan. Dat mag en kan niet jaren en jaren duren. De heer ██████

geeft aan dat de ACSG voor zorgvuldigheid gaat en dat duurt nu eenmaal iets langer, maar zeker geen 50 jaar!

De heer [REDACTED] vraagt of er nog andere omstandigheden zijn die tot vertraging leiden. Mevrouw [REDACTED] geeft aan dat opgave van het perceelgebruik soms ook heel lang duurt, of niet compleet is. De heer [REDACTED] vraagt in welk stadium van het onderzoek die informatie nodig is. Mevrouw [REDACTED] geeft aan dat die informatie kan worden gebruikt vanaf het moment dat de vijf-cm grens is berekend: het beïnvloede gebied. Vanaf dat moment kan de schade per schadevlak worden berekend. De heer [REDACTED] geeft aan op dit moment te werken aan een hanteerbare methode om die informatie op te vragen en aan te leveren. Onderdeel daarvan is een machtiging om percelen van deelnemers via de

Met opmerkingen [REDACTED] Volgens ons heeft Rein een toezegging gedaan om de procedure daarbij te versnellen. Dit staat nu veel minder stellig geformuleerd, graag aanscherpen.

RVO te raadplegen. Mevrouw [REDACTED] geeft aan dat het lastige is dat de ACSG met kadastrale nummers werkt en RVO niet.

De heer [REDACTED] geeft aan dat de ACSG op basis van de *state-of-the-art* methodes onderzoek doet. De nieuwste ontwikkeling in dat verband is de Waterwijzer. Mevrouw [REDACTED] vraagt of die al voor toepassing door de ACSG gereed is. Mevrouw Klerks beantwoordt [die vraag in de eerste instantie dat de Waterwijzer beschikbaar is bevestigend](#). Op dit moment wordt nog niet in concrete adviestrajecten met de waterwijzer gewerkt maar het voornemen is dit wel te gaan doen. De heer [REDACTED] merkt op dat hij heeft begrepen dat de Waterwijzer in de praktijk nog niet is getoetst, maar dat er alleen lang geleden een of twee pilots zijn gedaan waaronder in Vierlingsbeek. Mevrouw [REDACTED] bevestigt dat [de Waterwijzer is getoetst voor 2 droogteschadeprojecten, daarnaast is het in meerdere andere projecten getoetst](#). De heer [REDACTED] geeft aan dat hij daarom aanneemt dat de toepassing van de Waterwijzer ook een soort pilot-karakter zal moeten hebben. Een dergelijk nieuw model dat voor het eerst in de praktijk wordt toegepast, heeft immers vaak nog kinderziekten. Het ligt voor de hand dat er ook gerekend wordt met de TCGB tabellen en dat er bij grote discrepanties naar een verklaring daarvoor moet worden gezocht.

Mevrouw [REDACTED] geeft aan dat er naast keuze voor een model (zoals voor berekening van de grondwaterstandsverlaging en voor de vertaalslag naar gewasschade) er nog andere hydrologische en juridische uitgangspunten zijn waarover discussie mogelijk is en die van (grote) invloed kunnen zijn op de hoogte van de schadeberekening. De heer [REDACTED] gaat in dat verband in op de vijf-cm grens. Het IPO heeft de ACSG verzocht daarnaar onderzoek te verrichten. De ACSG heeft dat onderzoek een aantal maanden geleden ingezet en de resultaten daarvan recent aan het IPO gestuurd. Die zullen ook door het IPO aan DNL worden gezonden. Mevrouw [REDACTED] vraagt of al kan worden vooruitgelopen op de onderzoeksresultaten. De heer [REDACTED] geeft aan dat het er in het kort op neerkomt dat het loslaten van de 5-cm grens leidt tot teveel onnauwkeurigheden. Die grens blijft dus [naar het oordeel van de ACSG gehandhaafd](#). De heer [REDACTED] geeft aan dat DNL de onderzoeksresultaten na ontvangst zal laten bestuderen door de voor DNL werkzame hydrologen en daarover een eigen standpunt zal innemen.

De heer [REDACTED] geeft aan dat het eigenlijk allemaal gaat om de keuze voor een bepaald model. Dat doet de ACSG goed en zorgvuldig en volgens de laatste wetenschappelijke inzichten. Hij ziet niet waarom er iets aan de werkwijze moet veranderen. Hij geeft aan zich overigens af te vragen hoe DNL denkt met deze zaak een rendement te behalen.

De heer [REDACTED] vraagt hoe de ACSG dan nu zou omgaan met de indiening van een verzoek om onderzoek van haar 1.000 deelnemers. De heer [REDACTED] antwoordt dat daarvoor de gebruikelijke procedure wordt gevolgd. Het gaat naar zijn idee om een aantal winningen met daaromheen grote groepen deelnemers. De heer [REDACTED] licht toe dat het om ruim 100 winningen in Nederland gaat. Een lijst met de betrokken winningen is in februari, na de eerste bespreking, op verzoek van de ACSG aan haar toegestuurd. Als er voor 1.000 landbouwbedrijven een verzoek wordt ingediend, raakt het hele proces verstopt, aldus de heer [REDACTED]. [Hij betwijfelt of de landbouw hierbij uiteindelijk gebaat is.](#)

[De Na een suggestie van de heer \[REDACTED\] over pilot stelt de heer \[REDACTED\]](#) stelt vervolgens voor om een 'pilot' te doen rondom drie nog te selecteren winningen. Dan zal de ACSG laten zien op welke wijze zij zo'n onderzoek aanpakt en kan DNL haar mening daarover vormen. De heer [REDACTED] zal dat eerst wel in de gehele commissie moeten bespreken.

Mevrouw [REDACTED] vraagt hoe dat verder vorm krijgt. Vindt er dan afstemming plaats met het secretariaat over de keuze voor de winningen, en dienen we daarna voor alleen die deelnemers een verzoek om onderzoek in bij GS of dienen we het verzoek voor alle deelnemers in en wordt daarna een prioritering gemaakt? De heer [REDACTED] geeft aan er de voorkeur aan te geven het verzoek om onderzoek voor alle deelnemers tegelijk in te dienen zodat de urgentie van de zaak ook duidelijk wordt bij de provincies. De heer [REDACTED] geeft aan dat de verschillende provincies mogelijk ook verschillend met zo'n verzoek omgaan en vraagt zich [in het licht van een mogelijke pilot](#) af of dat wenselijk is. Mevrouw [REDACTED] vraagt of er geen afstemming plaatsvindt op het niveau van het IPO. De heer [REDACTED] geeft aan dat dat misschien wel mogelijk is. Mevrouw [REDACTED] vraagt [zich af](#) of er niet bij kan

worden vermeld dat het verzoek namens alle deelnemers wordt ingediend maar dat er met de ACSG een aanpak is besproken voor drie pilot-winningen. De heer [REDACTED] antwoordt dat dat misschien een optie is.

De heer [REDACTED] vraagt wanneer het voorstel voor een pilot-aanpak in de ACSG kan worden besproken. De heer [REDACTED] verwacht dat binnen een termijn van 6 weken te kunnen doen. Naar verwachting zou daarover dan begin september uitsluitsel kunnen worden gegeven.

De heer [REDACTED] merkt nog op dat ook veel schade wordt veroorzaakt door andere onttrekkers dan de drinkwaterbedrijven. Zeker in Brabant zijn er grote onttrekkers. De heer [REDACTED] geeft aan dat DNL daar ook naar kijkt en daarnaar ook met het LHM onderzoek naar heeft gedaan. De heer [REDACTED] meldt nog dat de vergunning ook een belangrijk vertrekpunt voor de ACSG bij haar onderzoeken vormt en vraagt of wij daar ook naar kijken. Bij de vergunningverlening wordt immers al onderzoek gedaan naar de mogelijke impact van een winning. Ook zijn er onttrekkingen die helemaal niet op basis van een vergunning plaatsvinden of waar de vergunning wordt overschreden. Hij merkt op dat er nog maar weinig nieuwe winningen bij zijn gekomen. De heer [REDACTED] geeft aan dat DNL wel met regelmaat wordt benaderd door landbouwbedrijven die zijn gelegen in een zoekgebied voor een nieuwe winning. Mevrouw [REDACTED] bevestigt dat er in Friesland en Overijssel wordt gezocht naar nieuwe winlocaties.

De heer [REDACTED] merkt nog op dat landbouwbedrijven zelf ook steeds meer grondwater onttrekken hetgeen ook tot droogteschade leidt. Mevrouw [REDACTED] antwoordt dat dat niet afdoet aan de verplichting tot vergoeding van de schade die de waterwinning veroorzaakt. Het is niet zo dat verminderde gewasopbrengst empirisch wordt vastgesteld (voor zover dat al mogelijk zou zijn) en een deel van de schade ten onrechte aan de waterwinning door drinkwaterbedrijven wordt toegerekend terwijl de boeren die schade zelf veroorzaken. Juist in een model als het LHM wordt die invloed geïsoleerd van andere invloeden en wordt *alleen* de schade als gevolg van waterwinning door (in dit geval) drinkwaterbedrijven berekend. De heer [REDACTED] geeft aan dat onderscheid te begrijpen.

De heer [REDACTED] dankt iedereen voor een plezierige bespreking en rondt de bespreking af.